

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Nová svoboda, Ostrava

19. IX. 1973

AK
Anouilhova Antígona se u nás začala hrát v únoru 1946. Vzniklo dosti sporu kolem její inscenace. Po více než třiceti letech se znovu této hry chopila naše divadla. V každém případě jsou Anouilhovy hry záležitostí velmi odvážnou jak pro dramaturga, tak i režiséra. Než se rozhodne o jejich inscenacích, mělo by se uvažovat, zda půjdeme ve šlépějích tohoto autora a dále budeme přičesávat to, co už jednou se učinilo. Jsou odvážlivci, kteří tak činí. Neprojevili dost umu, jistě ztroskotají.

Měli bychom se však chopit toho, co nám velmi vážně poradil Bertolt Brecht, když položil otázku, zda se dnešní svět dá zobrazit na divadle. V závěru pojednání o tak významné věci, Brecht konstatuje, že se dá, avšak jenom tehdy, pojmáme-li jej jako svět, který lze změnit.

Při posuzování Anouilhova pojetí dramatu, je nutno analyzovat jeho předmět zájmu. Podle jeho vykladačů Anouilh trpěl steskem po morálnosti. V jakých polohách se jeho stesk projevoval, je možno usoudit z náplně jeho děl: Ples zlodějů, Valčík toreadorů, Becket aneb Čest boží, Cestující bez zavazadel ap. Pak přijdou na řadu hry s přetvořenými mýty: Eurydika, Antígona a Medea. K posouzení serióznosti Anouilhovy umělecké práce může sloužit také skutečnost, že jeho hry se dělí na falešné, černé, nové černé, jiskřivé, skřípavé a kostýmní. Je to rozporné, máme-li burcovat z krutě vlašného postoje ke svým bližním.

Chceme-li někoho burcovat pro ideály mravnosti, musíme znát věci a jevy kolem nás i všude ve světě. Nestací jenom nějaké povrchní znalosti, neboť poznávat zákonitosti společenského vývoje, je záležitost velmi náročná. Společenské vztahy a morálka v historii se měnily po velkých společenských přeměnách, kterými jsou revoluce. Pokroku v uvědomění svobody a mravnosti nedosáhneme jen pouhým řečením a deklarováním. Ono hegelovské uvědomění svobody se dostává do pohybu v čase revolucí a pak musí být zachována působnost ideálů, z nichž se revoluce rodily.

Přičesaný mýtus

Antígona na scéně DPB

Hybnou silou při všech společenských přeměnách byl vždycky lid. Lid zajišťoval svobodu a také uplatnění nové morálky. Anouilh se staví k lidu zády. I v Antígoně jej nechává v postavení absolutního nezájmu o to, o čem rozhodl král nebo Antígona. Domnívá se, že třetí kategorie postav svůj zájem koncentruje jen na jídlo, pití a zábavu.

Proto je velikou otázkou, zda bychom měli usilovat o změnění toho, co už jednou změněno bylo a co už autor přizpůsoboval své inteligenci. Působivé a po technické stránce aktuální bylo slovo komentátora. Zde snad se naskýtal příležitost pro dramaturga a režiséra, aby řekli několik slov, jak autor naložil s řeckým mýtem a jaké stanovisko my bychom měli zaujmout k Anouilhovým pohledům na morálku.

Někdejší, nedávný a dnešní svět nelze na divadle zobrazit, jestliže nechceme připustit vidět jej jako svět, který chceme změnit. Konečně i ideový druh Anouilhův Friedrich Dürrenmatt

pochybuje o tom, zda se dnešní svět, tj. svět Anouilhův, dá ještě vůbec na jevišti zobrazit. Zastánci reálného socialismu jsou přesvědčeni, že jej lze zobrazit, protože vědí, že jej lze změnit. Svět byl také měněn.

Uvedení Anouilhovy Antígony na jevišti DPB má i svou stránku tvárnou. Byli jsme zvědaví, jak ji učiní pro diváka zajímavou. Z premiérového představení je zjevné, že se činili. Režie Josefa Janíka byla vynalézává. V jeho pojetí upoutala diváka více nežli by toho bylo možno dosáhnout v televizi, v rozhlase nebo i v nějaké zdařilé filmové interpretaci. Hudební část podchytila onu morální rozpornost, kterou Anouilh vnucuje řeckému mýtu.

Výprava Marie Roszkopfové scénografickými nápady zachytila problematiku Antigonina případu.

Herci druhé ostravské divoherní scény se nám ukázali v nelepším světle, za což si získali obdiv národních diváků.

Anouilh: Antigona (DPB)

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřížků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Ostravský večerník

19. XI. 1979

REPRÍZA ANTIGONY

AK
světová literatura zná asi stovka dramatických adaptací antického mýtu o dětech krále Oidípa. Nejčastěji zpracovávány z nich je příběh Antigonin. Svár mravního řádu a mocenských praktik vábí autory už přes dva tisíce let ke stále novým výkladům. Zvláště v těch historických obdobích, kdy společenské systémy prodělávají zákonitě krize, vždy znovu bývá využívána velikost a čistota Antigonina údělu jako lidský i společenský příklad.

Jedna z nejdiskutovanějších parafrází je dílem francouzského dramatika Jeana Anouilhe. Vznikla v době hluboké deprese po politických a vojenských neúspěších Francie na počátku války. Téma kapitulantství dominovalo tehdy v podtextu dialogu starého vladaře Kreonta a mladé, bohučís se Antigony. Anouilhovo zrelativizování morálních principů bylo napadáno francouzskou pokrokovou kritikou a vzbudilo velké diskuse i při prvním uvedení v Československém v roce 1946. Od těch dob se mnoho změnilo, ale Anouilhova Antigona se čas od času stále vrací na naše jeviště, ve své významové struktuře ovšem proměněná, neboť politický konflikt změnou historické situace nabyl významu generačního, stal se obrazem zápasu nekompromisního mládí s kompromisem dospělých.

V tomto smyslu jsme vnímali Antigonu v inscenaci ostravského Divadla Petra Bezruče. Od své ~~čerstvé premiéry~~ se toto představení stále ještě dovířelo, ale jeho listopadová repríza ukazuje dílo snad už v podobě definitivní.

Inscenaci režisruje Josef Janík ve výpravě Marty Roszkopfové a s hudbou Jana Tomšička. V úsilí o intenzivní spoluúčast obecenstva rozbíjí Janík přísně koncentrovaný model Anouilhovy hry a otevírá jej především do hledště, v jehož bočních uličkách, ba dokonce i v řadách aranžuje některé scény. Rozšíření původního půdorysu hry přináší jistě nebezpečí, zvláště ve smyslu stylotvorném. Nedá se říci, že by se jim inscenátoři dokázali zcela vyhnout. Grotesk- ní prvky, které jsou do představení vnášeny zvenčí jako stylizace kapely a charakter hudebních čísel, mizanscéna Kreontova nástupu i závěru, pojetí posla a částečně i chůvy a stráží, by byly jistě přijatelné, kdyby s obdobnou výrazností bylo stylizováno i herecké ztvárnění postav hlavních. To však je ztlumeno k civilnosti a právodními složkami inscenace je tak zašláeno, že se přes ně neprosadí k plnému významovému účínu. Už nástup chóru naznačuje únik od tragického patosu. Vševědomcí nahléd nad osudem je v podání P. Handla tlumočen jako

civilní komentář, místy až konferenciáerské žoviality. Vážnost Antigonina zápasu jako by zde byla zpochybňována. Tim těžší je pak úkol M. Logojdové v titulní roli. Obklečením i jednáním jako moderní teenager vstupuje do boje s Kreontem s přesvědčivou opravdovostí. Kreon však v podání J. Zacha působí jako unavený a politickými machinacemi nalomený muž, jehož pragmatismus není natolik provokativní, aby Antigonu donutil zmobilizovat všechny síly. Nehraje se o život a o smrt. Proto Antigonino odhodlání nevyznívá jako nezbytné. Tim je zároveň modifikováno i jednání slaboského Haimona (K. Zerdalogu) i poněkud výstřední Ismeny (R. Rudnická).

Janíkově inscenaci nelze upřít v několika ohledech zajímavost. Čeho však u mladého obecenstva přes všechno úsilí nedosahuje, je vzrušená spoluúčast na hrdčině zápasu. [e]

Chronikla - Antigona (DPB)

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Ostravský večerník

10. IX. 1979

ze dne

▲ Dne 7. září uvedlo na scénu Divadlo Petra Bezruče hru francouzského dramatika J. Anouilha „Antigona“, která je parafrází na antickou Sofoklovu tragédii. Na snímku Vladimíra Dvořáka je herečka Marie Logojdová v titulní roli.

Foto: Vladimír Dvořák

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA

odbor výstřižků

Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VYSTRÍŽEK Z ČASOPISU

Svobodné slovo, Praha

ze dne **7. IX. 1979**

Dnes má slovo

~~hřečkové~~ Divadla Petra Bezruče v Ostravě **MARIE LOGOJDOVÁ**, která hraje titulní roli v dnesní premiéře Anouilhovy Antigony:

„S postavou Antigony, a vůbec s antickou hrou — i když přepracovanou a aktualizovanou — se setkávám poprvé. Je to tedy pro mne něco úplně nového a tím zajímavějšího. Přepisem nastal ve hře značný časový posun, takže Anouilhova Antigona je vlastně Antigonou dneška. Stává se tak mojí vrstevnicí, nsvázanou společenskými kovencemi, přetvářkou a pokrytectvím. Antigona hledá — jako každý mladý člověk — své ideály a smysl života. V konfliktu se starší generací se projevuje její silný smysl pro čest a pravdu, kterou dokáže hájit i za cenu života. Právě proto jsem si Antigonu moc oblíbila, myslím si, že je to jedna z nejhezčích rolí, se kterými jsem se zatím setkala. Po premiéře mě čeká úplně jiná práce. Začneme zkoušet českou anonymní barokní lidovou hru s předlouhým názvem: »Komedie o Františce, dceři krále anglického a též o Honzíčkovi, synu kupce londýnského.«

mlš.

Antigona (170)

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižků

Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

Ostravský večerník

- 7 IX 1979

**■ Dnes večer uvádí Divadlo
Petra Bězruče premiéru hry J.
Anoullka „Antigona“. V režii Jo-
sefa Janíka účinkují M. Logo-
dová, J. Zach, P. Handl, M. Cí-
žek a další členové souboru
DPB.**

(ke)

ze dne 13. IX. 1979

kultura

Na snímku Vladimíra Dvořáka Marie Logojdová v titulní roli a Jiří Zach jako Kreont ve hře současného francouzského autora Jeana Anouilha „Antigona“.

Po prázdninách v DPB

Dvakrát o problémech mládeže

Nová sezóna v ostravském Divadle Petra Bezruče se rozjela naplno hned v prvních zářijových dnech. Zatímco diváci užívali posledních dnů prázdnin, v divadle se už zkoušelo.

V pátek 7. září se uskutečnila premiéra současné parafráze antického námětu „Antigona“ francouzského autora Jeana Anouilha. Příběh o Antigoně, dceři krále Oidipa, která se vzbouří proti zakazu svého strýce Kreonta pohřbít tělo jednoho ze svých bratrů, je znám mnoha divákům. Anouilhoва hra však z tohoto starověkého mýtu jen vychází. Snaží se jeho prostřednictvím jen mluvit o lidech kterékoliv doby — o jejich vzájemných vztazích, smyslu pro pravdu i nutnost, problémech vztahu mladé a starší generace, jedince a společnosti. Aby se divák mohl lépe účastnit této konfrontace různých postojů k životu, Anouilh mu hned na začátku odhalí děj, aniž by přitom hra ztratila napětí. Inscenátoři „Antigony“ v Divadle Petra Bezruče se snažili vytěžit maximum právě ze sugestivnosti a současnosti Anouilhovy formy, přiblížit mladým divákům co nejvýraznějšími prostředky svět s problémy, ve kterých se musí orientovat.

„Sekyra na studánky“, další premiéra v DPB, je hrou těchto dnů. Její autor-

ka, Jana Knittlová, pracuje jako dramaturgyně Filmového studia Btarrandov. Píše rozhlasové hry i knihy a zaměřuje se převážně na mladé lidi. Ve své práci se zabývá především současnou tematikou. Uváděná hra vypráví o mladých lidech, náhodnou nepřízní počasí „uvězněných“ v silvestrovské noci na horské chatě. Inscenaci připravil pohostinsky režisér Ilja Ráček, ve výpravě Ilji Hylase, a s herci Vladimírem Krátkým, Ivanem Misařem, Jeronýmem Horákem, Věrou Janků a novou členkou souboju DPB Ivanou Kassovou.

(A. B.)

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Rudé právo, Praha

17 IX. 1979
ze dne .....

Ostravské Divadlo Petra Bezruče na-
studuje drama J. Anouilha *Antigona*
v režii J. Janíka. Titulní postavu vy-
tváří M. Logojdová (na snímku).

Foto VLADIMÍR DVORAK

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výtěžká
Praha 2-vyšehrad, K rotundě 6/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Květy, Praha

20. IX. 1979

JEDNOU VĚTOU

V pražské Galerii Fronta můžete spatřit výběr z grafických cyklů Jiřího Anderleho ■ Hru Alceje Koenigsmarka Sbohem, bel omi nastudoval soubor ústeckého Ci-

Na snímku Vladimira Dvořáka Marie Logojdová (Antigona) a Jiří Zach (Kreon) v ostravském nastudování Anouilhovy Antigony

noherního studia pod režijním vedením Ivana Rajmonta ■ Ve druhé polovině září proběhne na vlnách rozhlasových stanic Praha a Vltava šestý ročník celostátní přehlídky původních rozhlasových her ■ Památník národního písemnictví v Praze na Strahově přichystal literární večer k 150. výročí narození českého básníka a revolucionáře Josefa Václava Friče, v němž autorovy verše recitují Vladimír

Růž a Jiří Vala ■ Divadlo Petra Bezruče v Ostravě ohlašuje první premiéru jubilejní 35. sezóny — režisér Jasef Janik nastudoval podle překladu Jaroslava Konečného hru Jeana Anouilha Antigona ■ V Jiřském klášteře Pražského hradu byla otevřena expozice nových přírůstků Národní galerie ■ Supraphon chystá k vydání druhé album Petry Janů a skupiny Pro-rock nazvané Exploduj!, stejnou etiketu má i nové album Jiřího Korna Zpívat jako děšť ■ Ruda Dzurko vystavuje své obrazy v pražském Divadle v Nerudovce ■ V hlavní redakci hudebního vysílání Československé televize vznikla půlhodinovka Studio M věnovaná průřezu tvorby Ferdinanda Havlíka a jeho archestru ■ V Malé galerii Československého spisovatele v Praze na Národní třídě vystavuje své kresby Lidka Lojdová ■ Musica da Camera koncertovala s programem barokní hudby na turné v Rakousku ■ Výroční ceny nakladatelství Albatros za rok 1978 převzali: prof. Vladimír Kovářik za Literární toulky Moravou, Eva Bernardinová za druhý díl knížky Kluci, holky a stodálky a Rudolf Hrbek za knížku Lovci raků, Miroslav Jágr obdržel výroční cenu za ilustrace ke knize Plný pytel blech ■ mis

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTRIŽEK Z ČASOPISU

Zemědělské noviny, Praha

- 8. IX. 1979

Druhou premiérou v nové sezóně 1979/80 bude v ostravském Divadle ~~Petra Bezruče~~ Anouilhova Antigona. Režisérem inscenace je J. Janík, titulní postavu vytváří M. Logojdová (na snímku V. Dvořáka spolu s K. Zerdalogli).

Anouilh, Antigona (DPB)

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘIZEK Z ČASOPISU

Nová svoboda, Ostrava

- 9 X 1979

ze dne

M. Logojdová v titulní úloze hry J. Anouilha Antigona.
V režii J. Janíka ji uvádí Divadlo Petra Bezruče v Ostravě.

Foto: Vladimír Dvořák